

Gárdonyi Hermina

Az anyai nagyanyám, Brauner Hermina.

Felvidékről valók voltak, de nem tudok róluk nagyon sokat.

Kilenc gyerekük volt - mindegyik gyerek Pesten született. A vidéken született két első meghalt rögtön a születése után, mert - ahogy mondta anyukám - a nagymamám nagyon fiatal lehetett, még fejletlen volt a méhe. És utána jött még kilenc. Hát védekezni olyan nagyon nem mertek ugye ellene. Mindig mondják, hogy hány gyerek lett volna, hogyha gyakrabban jön haza a nagypapa?! Állítólag a nagymama testvére, aki orvos volt, a tizenegyedik gyerek után megsajnálta őket, és valahogy a méhét egy kicsit elfordította, és akkor nem lett több. A nagymamámnál volt pénteken gyertyagyújtás - ma is megvannak a gyertyatartói nekem, és kiderült, hogy ezek úti gyertyatartók, ezeket vihette magával Karslbadba. A Bethlen Gábor téren volt egy zsinagóga, de ott fizetni kellett a helyért, a fiúk mentek péntekenként, a lányok nem, merthogy ennyinek nem tudtak fizetni, de a

nagymama ment. Kórség nem volt. Minden ünnepet megtartott a család. A nagymamám nagyon szeretett olvasni meg színházba járni. A nagymamám is nagy hazafi lett, és csak nagy magyar történelmi regényeket olvasott. És a regényekből, amiket elolvasott, azokból választott nevet a lányainak, fiainak.

A nagyszüleim nem voltak annyira szegény emberek, csak sok volt a gyerek. De azért időnként elmentek Karlsbadba egy kicsit kúrálni magukat. Éppen kinn voltak Karlsbadban, és a nagypapa éppen biliárdozott, amikor jöttek be az újságosok ordítani, hogy kitört a háború [az első világháború]. És állítólag nagypapa ráborult a biliárdasztalra, és már meg is volt halva. A család legnagyobb gondja az volt, hogyan hozzák haza a holttestet, mert elkezdődött a katonák, a hadsereg szállítása, minden. Összefogtak és mégis hazahozták, hogy itt legyen eltemetve. Hermina nagymama hazajött, és itt volt a kilenc gyerek - ebből négy fiú kinn volt a fronton, később aztán vöröskatonák [lásd: Tanácsköztársaság] is lettek, de életben maradtak. Anyukám volt a családfenntartó, pont akkor végezte el a kereskedelmi iskolát. A férfiak mind a fronton voltak, tehát mindenütt nagy munkaerőhiány volt. Anyám nagyon jól tudott gyorsítani, és mindenféle helyeken dolgozott. Nagymamának volt egy varrógépe, és otthon vállalt varrást.

A Bethlen Gábor tér amolyan családi fészek volt. Mindenki ugyanabban a házban lakott. Ott lakott a nagymama egy háromszobás lakásban az Imrével és Lajossal, a két nőtlen fiúval. Ott volt az Imrének az egyik szoba rendelő. Abban a házban lakott a Sanyi is, a mellette lévő lakásban, a fölötte lévő lakásban lakott az Erzsi, és ugyanannak a háznak a másik udvarában az Aranka. Tehát csak mi nem laktunk ott, meg a Gyöngyi és a Jenőék. És a nagymamánál összegyűltünk elég gyakran. Volt egy nagy asztal, emlékszem, sok ember ült körülötte. A nagymama nagyon nagy összefogó erő volt. 1943-ban halt meg.